

Bemiddeling/mediation in de lidstaten - Frankrijk

Waarom naar een rechtbank gaan als geschillen ook door middel van bemiddeling of mediation opgelost kunnen worden? Dit is een vorm van alternatieve geschillenbeslechting waarbij een mediator helpt de partijen tot overeenstemming te brengen. Zowel de regering als de juristen in Frankrijk zijn zich bewust van de voordelen van bemiddeling.

Met wie contact opnemen?

In Frankrijk bestaat geen centraal orgaan of overheidsorgaan dat toezicht houdt op het beroep mediator. Momenteel zijn er ook geen plannen om een dergelijk orgaan op te richten.

Er bestaan wel niet-gouvernementele organisaties die zich richten op gezinnen.

- De [APMF](#) (*Association Pour la Médiation Familiale – vereniging voor bemiddeling in familiezaken*) zegt dat zij in 2012 700 leden had, in meerderheid bemiddelaars in familiezaken. Zij heeft een zeer toegankelijke gids met naar regio ingedeelde bemiddelaars.
- De [FENAMEF](#) (*Fédération Nationale des Associations de Médiation Familiales – nationale bond van verenigingen voor bemiddeling in familiezaken*) zegt dat hij in 2012 op meer dan 480 plaatsen bemiddeling in familiezaken aanbood. Hij heeft een kaart met alle diensten voor bemiddeling.

U kunt ook de volgende organisaties raadplegen:

- Het [CMAP](#) (*Centre de Médiation et d'Arbitrage de Paris – centrum voor bemiddeling en arbitrage in Parijs*) behandelt geschillen tussen (grote) bedrijven.
- Het [IEAM](#) (*Institut d'Expertise, d'Arbitrage et de Médiation – instituut voor expertise, arbitrage en bemiddeling*) zegt dat het in 2012 meer dan 100 beoefenaars van buitengerechtelijke en gerechtelijke bemiddeling in de volgende domeinen verenigde: economie en financiën, recht en belastingen, geneeskunde, bouw, openbare werken, industrie, grondstoffen en vervoer.
- De [FMCML](#) (*Fédération des Médiateurs et Chargés de Mission libéraux – bond van vrije bemiddelaars en opdrachtnemers*) verenigt een honderdtal deskundigen die, als onderdeel van hun werkzaamheden als deskundige, in diverse domeinen (bouwsector, onroerend goed, industrie, dienstensector, handel, sociale en fiscale aangelegenheden, informatica, milieu, medische en paramedische sector) als bemiddelaar optreden.
- De [FNCM](#) (*Fédération Nationale des Centres de Médiation – nationale bond van bemiddelingscentra*) verenigde in 2012 79 regionale bemiddelingscentra van advocatenordes. Aangezien zijn leden hoofdzakelijk advocaten zijn, wordt de bond door de *Conseil National des Barreaux* ondersteund en heeft hij talrijke contacten met de rechtswereld. Op zijn website vindt u een ledengids.
- De [ANM](#) (*Association Nationale des Médiateurs – nationale vereniging van bemiddelaars*), opgericht in 1993, telde in 2012 een twintigtal verenigingen en ongeveer 300 leden verdeeld over elf regionale delegaties. De vereniging heeft een nationale gedragscode voor bemiddelaars opgesteld. Op haar website vindt u een ledengids.

Op welke gebieden is bemiddeling toegestaan en/of het meest gebruikelijk?

In het Franse recht kunnen partijen op alle terreinen van het recht bemiddeling zoeken zolang daarmee geen afbreuk wordt gedaan aan de zogeheten "**dwingende voorschriften van openbare orde**" (*orde public de direction*). Bemiddeling kan bijvoorbeeld niet worden ingezet om de bindende regels met betrekking tot huwelijk of echtscheiding te omzeilen.

Bemiddeling vindt vooral plaats in **familiezaken** (bij de familierechter, door tussenkomst van een bemiddelaar in familiezaken) en bij **kleine geschillen** (rechtsgang bij de buurtrechter of kantonrechter, door tussenkomst van een gerechtelijk bemiddelaar).

Moeten specifieke voorschriften in acht worden genomen?

Bemiddeling in de praktijk

Bemiddeling is alleen mogelijk **als beide partijen daarmee vooraf instemmen**.

Hierbij geldt evenwel het volgende: wanneer bij een rechtbank een proces is aangespannen, "kan de rechter bij wie een geschil aanhangig is gemaakt, na instemming van de partijen te hebben verkregen, een derde persoon aanwijzen om de partijen te horen en hun standpunten te vergelijken teneinde hen in staat te stellen een oplossing te vinden voor het conflict in kwestie" (artikel 131-1 van het *Code de procédure civile* (wetboek van burgerlijke rechtsvordering)).

Tevens kan de rechter de partijen gelasten, binnen de beperkte mogelijkheden die hij heeft om te bepalen hoe het ouderlijk gezag moet worden uitgeoefend of welke voorlopige voorzieningen er in geval van een echtscheiding moeten worden getroffen, een voorlichtingsbijeenkomst over bemiddeling bij te wonen, die voor de partijen kosteloos is. Hierbij kan geen enkele sanctie worden opgelegd (artikelen 255 en 373-2-10 van het *Code civil* (burgerlijk wetboek)).

Bij beschikking nr. 2011-1540 van 16 november 2011 is Richtlijn 2008/52/EG omgezet die een kader vaststelt ter bevordering van minnelijke geschillenbeslechting door de partijen met de hulp van een derde, waarbij de bemiddelaar mag bemiddelen bij zowel grensoverschrijdende als binnenlandse geschillen, met uitzondering van geschillen naar aanleiding van een arbeidscontract en geschillen met betrekking tot het administratief regaal recht.

De beschikking van 16 november 2011 wijzigt voornoemde wet van 8 februari 1995 om een algemeen kader voor bemiddeling vast te stellen. Zij geeft een definitie van het begrip bemiddeling, preciseert de kwaliteiten waarover de bemiddelaar moet beschikken, en herinnert aan het beginsel van vertrouwelijkheid van de bemiddeling, die van essentieel belang is voor het welslagen van de procedure.

De beschikking herinnert aan het beginsel volgens hetwelk de rechter bij wie een geschil aanhangig is gemaakt, op ieder ogenblik een bemiddelaar kan aanwijzen die, in de praktijk, ook een gerechtelijk bemiddelaar kan zijn. De rechter mag echter bij echtscheidingen en scheidingen van tafel en bed de voorafgaande pogingen om verzoening te bereiken niet aan een bemiddelaar overdragen. De beschikking stelt dat, indien de rechter geen instemming van de partijen heeft verkregen, hij hen kan verplichten een bijeenkomst met een bemiddelaar bij te wonen waarin het voorwerp en het verloop van de bemiddeling worden uiteengezet. Conform de huidige wetgeving mogen uitsluitend gerechtelijke bemiddelaars en bemiddelaars in familiezaken met een dergelijke voorlichtingsopdracht worden belast.

Decreet nr. 2012-66 van 20 januari 2012 in uitvoering van de beschikking van 16 november 2011 creëert in het *Code de procédure civile* een vijfde boek gewijd aan minnelijke geschillenbeslechting waarin de regels met betrekking tot conventionele bemiddeling en verzoening en tot de participatieve procedure worden verduidelijkt. Dit boek V vormt de tegenhanger van de titels VI en VI bis van het *Code de procédure civile*, die respectievelijk aan gerechtelijke verzoening en bemiddeling zijn gewijd. Decreet nr. 78-381 van 20 maart 1978 is trouwens gewijzigd en bevat voortaan uitsluitend de reglementaire bepalingen betreffende de gerechtelijke bemiddelaars.

Regelgeving inzake bemiddeling

Er bestaat geen nationale "gedragscode" voor bemiddelaars.

De Kamer van Koophandel en Industrie in Parijs heeft een code van goed gedrag opgesteld en ziet zelf toe op de naleving ervan.

In familiezaken zijn de bemiddelaars via een rechtstreeks lidmaatschap of via het lidmaatschap van de organisatie die hen in dienst heeft, gehouden aan de **ethische codes of handvesten** van de twee bonden van organisaties voor bemiddeling in familiezaken, de **Association Pour la Médiation Familiale** (APMF) en de **Fédération Nationale des Associations de Médiation Familiales** (FENAMEF). Deze codes of handvesten bevatten de "gedragsregels voor bemiddeling in familiezaken" die op 22 april 2003 door de CNCMF (de nationale adviesraad inzake bemiddeling in familiezaken) zijn goedgekeurd. Op de website van de APMF staat: "De APMF stelt de gedragscode voor de beroepsgroep op met daarin de ethische regels voor de beroepspraktijk en de voorwaarden voor het verrichten van bemiddeling in familiezaken in Frankrijk. De code is gezaghebbend voor alle beroepsbeoefenaars."

De **FNCM** (**Fédération Nationale des Centres de Médiation**) heeft in maart 2008 een "ethische code" goedgekeurd op basis van de "Europese Gedragscode voor Mediators".

Informatie en opleiding

Er bestaat geen officiële nationale website over bemiddeling.

Momenteel voorziet het Franse positieve recht niet in enige specifieke opleiding voor bemiddelaars, behalve in familiezaken. Bij decreet van 2 december 2003 en bij besluit van 12 februari 2004 is een **diploma voor bemiddeling in familiezaken** in het leven geroepen.

Wat betreft de bemiddeling in familiezaken voorzien de teksten in een opleiding die wordt verzorgd door erkende instellingen, en in een diploma dat door de prefect van de regio wordt uitgereikt na het volgen van een opleiding of het behalen van examens waarbij de verworven vaardigheden zijn getoetst. De opleiding wordt gegeven in centra die erkend zijn door de **regionale dienst voor gezondheid en sociale zaken** (*Direction régionale des affaires sanitaires et sociales*, DRASS). In deze centra krijgen de cursisten verspreid over drie jaar 560 uur les waarvan ten minste 70 uur praktijk. Na de opleiding legt de kandidaat het bijbehorende examen af.

Hoeveel kost bemiddeling?

Personen die een beroep doen op gerechtelijke of buitengerechtelijke bemiddeling, moeten voor deze vorm van alternatieve geschillenbeslechting betalen. Wat betreft gerechtelijke bemiddeling kan de **vergoeding van de bemiddelaar** vanuit de rechtsbijstand worden betaald. In alle gevallen wordt deze vergoeding door een **taxerende rechter vastgesteld** na afloop van de bemiddeling en na overlegging van een kostennota of -overzicht (artikel 119 van decreet nr. 91-1266 van 19 december 1991).

De rechter bepaalt de hoogte van het te consignerende bedrag en de beloning (artikelen 131-6 en 131-3 van het *Code de procédure civile*). Omdat de wetgeving niet in een lijst met vaste tarieven voorziet, zijn de eenheidskosten voor bemiddeling in familiezaken **variabel**. In het kader van het nationale protocol dat is ondertekend door het ministerie van Justitie, het ministerie van Arbeid, Sociale Betrekkingen, Gezinszaken en Solidariteit, het nationale kinderbijslagfonds en het centrale fonds voor sociale verzekeringen in de landbouw, hebben de diensten die van bemiddeling in familiezaken gebruikmaken, zich ertoe verplicht een **nationale lijst met variabele tarieven** te volgen die afhankelijk zijn van de inkomsten van de partijen. Tenzij de rechter anders beslist, ligt de financiële bijdrage voor de partijen per sessie en per persoon tussen 5 EUR en 131,21 EUR.

In familiezaken heeft het CNAF (*Caisse nationale des allocations familiales – nationaal kinderbijslagfonds*) een financieringsprocedure opgezet waarmee organisaties een beroep kunnen doen op bemiddeling wanneer zij zich aan bepaalde normen houden.

Kunnen overeenkomsten die via bemiddeling tot stand zijn gekomen, ten uitvoer worden gelegd?

Ingeval het geschil bij geen enkele rechter aanhangig is gemaakt, voorziet artikel 1565 van het *Code de procédure civile* in de mogelijkheid om de overeenkomst die tussen de partijen is bereikt, met het oog op haar tenuitvoerlegging ter bekrachtiging voor te leggen aan de rechter die bevoegd is van een dergelijk geschil kennis te nemen.

Wanneer de bemiddeling binnen een gerechtelijk kader plaatsvindt, bepaalt artikel 131-12 van het *Code de procédure civile* dat de gevatte rechter, op verzoek van de partijen, de overeenkomst die zij aan hem voorleggen, bekrachtigt.

Volgens artikel L. 111-3 1° van het *Code de procédures civiles d'exécution* (wetboek van burgerlijke tenuitvoerleggingsprocedures) zijn overeenkomsten die door gerechtelijke of buitengerechtelijke bemiddeling tot stand zijn gekomen, executoriale titels waaraan de gewone of administratieve rechtbanken uitvoerbaarheid verlenen.

De verschillende taalversies van deze pagina worden bijgehouden door de betrokken lidstaten. De informatie wordt vertaald door de diensten van de Europese Commissie. Eventuele aanpassingen zijn daarom mogelijk nog niet verwerkt in de vertalingen. De Europese Commissie aanvaardt geen verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid met betrekking tot informatie of gegevens in dit document. Zie de juridische mededeling voor auteursrechtelijke bepalingen van de lidstaat die verantwoordelijk is voor deze pagina.

Laatste update: 13/02/2017